Marktäckning

Var? När? Hur? Varför?

Varför marktäckning?

Jordens ekosystem är skapat som ett kretsloppssystem. Grunden är solen och de gröna bladens förmåga att fånga solenergin och binda den i näringsrika ämnen genom fotosyntesen)

När bladet dör faller det till marken. Där bryts det ner av mikrober och andra jordorganismer till sina ursprungliga beståndsdelar. Dessa kan sedan åter tas upp av växternas rötter. Cirkeln är sluten.

Vid odling på bar mark bryts detta kretsloppet. Med marktäckning håller man kretsloppet slutet. Man arbetar med naturen! Detta i skillnad mot konstgödningen som inte gynnar livet genom humusbildningen.

Hur påverkas jorden av marktäckning?

Marktäckning påverkar jorden och odlingen på många sätt. Markfukt, temperatur, ogräs, maskar, mikroorganismer, svampar och jordstruktur är olika faktorer som påverkas. Effekten är i en del fall omedelbar. I andra fall sker påverkan successivt och långvarigt.

Markfukt

Markfukten påverkas direkt. Avdunstningen från ytan minskar kraftigt. Behovet av bevattning i samband med torrperioder

minskar drastiskt. Till en början med täckodling kan man behöva vattna för att behålla i täckmaterialet fuktigt.

Temperatur

Under själva odlingssäsongen utjämnas temperaturskillnaderna mellan dag och natt. På dagen blir jorden inte lika uppvärmd som bar mark. På natten sjunker inte temperaturen lika mycket eftersom marktäcket isolerar. Risken för frostskador på späda plantor kan öka. På bar mark värms jorden upp mera under dagen och den värmen kommer plantorna tilldel under natten. Så sker inte när marken är täckt. Ett tips är att lämna lite öppen jord runt plantorna och intill såraden. Vid sådd och utsättning av plantor kan man kratta undan täckningen en vecka innan för att värma jorden

eller lägga den på komposten.

Ogräs

De flesta fröogräs klarar inte av att tränga igenom marktäcket. Fröna gror, men plantorna dör och bryts ner under täcket. På sikt så blir därmed jorden fri från ogräsfrön och inga nya frön produceras på grund täckningen. En dröm för en odlare att slippa rensa ogräs.

Rotogräs som kvickrot och tistel har inga problem att växa igenom marktäckningen. Den sortens ogräs måste bort innan marktäckning börjar.

Maskar

För maskar är marktäcket oerhört positivt. Den stora

daggmasken – vår bästa vän – får ett betydligt tryggare och angenämare liv. Eftersom den bara kan para sig ovanpå jorden blir den ett lätt byte för trastar och andra maskälskare om marken ligger bar.

Vid marktäckning minskar risken för tjäle på hösten och under vintern. Det gör att masken kan hålla igång hela tiden.

Stora daggmasken hämtar upp näringsämnen från större djup än vad växternas rötter normalt når Ja ända ner till tre meter. Uppemot hälften av rötterna växer i maskgångarna där de också får näring från maskspillningen.

Sniglar

Sniglar kan vara ett stort problem i täckodling uppger en del, andra

säger att de inte fått fler trots många års odlande med täckning. Har Du eller får problem offra några moröter till snigelmat. Skär små skivor och lägg ut, det är dessutom lätt att vittja dessa fällor

eftersom de syns bra.

Grodor och paddor är sniglarnas naturliga fiender. En bra miljö för dem i anslutning till odlingen kan alltså vara bra. Mördarsniglar är ett kapitel för sig.

Mikroorganismer

Jämnare markfukt och temperatur gynnar mikrolivet i jorden. Mikroorganismernas nedbrytning av det organiska materialet i

marktäckningen är en av de viktigaste och mest positiva faktorerna när det gäller marktäckning.

Jordstruktur

En omedelbar effekt av marktäckning är att själva jordytans struktur ändras. Risken för att ytan ska slamma igen efter ett regn är ett minne blott.

När det gäller ytstrukturen sker också en successiv och långvarig förändring. Mikroorganismernas och maskarnas verksamhet är oerhört positiv för jordens struktur. Mikroberna bryter ner det materialet till ämnen som växterna kan ta upp direkt eller via andra organismer. Daggmaskarna lägger det mesta av sin spillning ovanpå jordytan i form av små aggregat. Dessa har tre viktiga egenskaper.

1.Maskhålen organiska tillåter luftens syre att tränga ner i jorden.

2.De är mycket näringsrika, fler gånger mer än den omgivande jorden.

3. De har mycket stor förmåga att ta upp och hålla vatten

Den ökade mängden maskar inverkar positivt även på de djupare jordskikten. Maskens gångar i jorden förser mikroorganismer och växtrötter med syre.

Marktäckning sommar

Under sommaren är täckning med gräsklipp det vanligaste. (en liten varnig: växter av mindre slag såsom tex morötter eller

rödbetor kan om man lägger bara gräs och mycket en hel sommar få för mycket kväve och kan därmed bli oätliga.) Blanda upp gräset med tex löv från föregående höst och lägg på i omgångar och anpassa tjockleken till växternas höjd och behov av näring. Klipp från olika örter kan ge ett extra tillskott av spårämnen och specifika näringsämnen.

Marktäckning vinter

Det är genom marktäckning under vinterhalvåret som man kan få en markant och långsiktig ökning av jordens bördighet. När skörden är avslutad låter man skörderesterna ligga kvar. Man hackar sönder blast och liknade med en spade men inte direkt på jorden för då dödar Du samtidigt maskar som är Dina främsta medarbetare. Har man tillgång till gräsklipp och löv täcker man med detta 5-15cm marktäckning rekommenderas för vintertäckning. Ett tunnare täcke kan behöva kompletteras om vintern är mild. I princip duger alla slag av organiskt material som marktäckning, exempelvis hö, halm och löv. Om man täcker med halm eller löv bör man tänka på att dessa material är kvävefattiga. Då är det lämpligt att komplettera med naturgödsel bland skörderesterna. Tänk på att lägga på resterna av marktäckningen omedelbart eftersom naturgödsel aldrig ska ligga bar. Naturgödsel behövs bara om jorden är näringsfattig när man börjar med täckodling. Har jorden fått naturgödsel under flera år är den bra.

Om man täcker med löv kan det vara bra att lägga på grövre perenna växtrester eller ris ovanpå. Det hindrar att löven blåser bort när höststormarna sätter in. En kompostkvarn på våren krossar dessa vindskydd och sedan går det in i täckningen som

allt annat.

Marktäckning vår

Där man vill så tar man bort resterna av marktäcket ungefär en vecka innan och luckrar med en grep då hinner jorden värmas upp före sådd. När sedan växterna kommit upp och är 5cm eller över läggs täckning på igen.

Där man tänkt sig plantering drar man undan täckningen och luckrar med g**repen.**

Visste du att………

Organisk-biologisk odling innebär att man följer naturens lagar

Marktäckningen gynnar markorganismerna, förbättrar jordstrukturen, minskar avdunstningen och uttorkning, håller undan ogräs och förhindrar att växtnäring urlakas

Jordens översta lager, ned till 15 cm djup beräknas innehålla 25 ton levande organismer/ha i en god jord

I en knivsudd fruktbar jord finns dubbelt så många mikroorganismer som det finns människor på jorden.

Lästips

Boken om marktäckning – och om odling i sand. Nils Åkerstedt. Natur och Trädgårds förlag. Finns på deras hemsida

Den arbetsfria trädgården, Ingrid Olausson/ Ruth Stout Lånebok bibliotek

Daggmasken i trädgård och jordbruk, Walter Buch, Bokskogen bokskog@melica.se

Min dröm om lustgården Börje remstam, borje@remstam.se

Förbundet Organisk Biologisk Odling-FOBO

WWW.fobo.nu